

- 45 учнів / 22 % працюють;
- дев'ять учнів / 4 % виховують дітей, вагітні;
- шість учнів / 3 % мають сім'ї;
- 55 учнів / 27 % живуть окремо від батьків.

Робота, яку здійснює лицей щодо створення індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти, спрямовано на розвиток творчого потенціалу кожного учня та дає йому змогу реалізувати себе у різних сферах життя.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про повну загальну освіту». URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/Zakon-pro-povnu-zagalnu-serednyu-osvitu.pdf>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1060-12#Text>

ПЕДАГОГІЧНІ ЧИТАННЯ ЯК ОДНА З ФОРМ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ

МАТВІЙЧУК Оксана,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітнього лідерства,
ПО Київського столичного університету імені Бориса Грінченка,
науковий співробітник Педагогічного музею України, м. Київ

Актуальність теми. Питання професійного розвитку педагогів та якість їхнього викладання є найважливішими факторами для успішності здобувачів освіти. Саме тому вони були і залишаються актуальними для досліджень та реалізації.

Професійний розвиток розглядається як безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівця, що дає змогу підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього її періоду [4]. Форми професійного розвитку педагогів постійно видозмінюються, удосконалюються та обираються самим освітянином. Кожна із форм пов'язана зі здобуттям нових знань, які педагоги отримують, читаючи книги, довідкові видання, навчальні посібники, періодичні видання, ресурси з інтернету.

Історично склалась певна традиція, що навчальні заклади, бібліотеки і музеї пропонують педагогам одну з найбільш поширених форм їх професійного розвитку – педагогічні читання.

Педагогічні читання – це захід, що дозволяє просувати інноваційні ідеї в педагогіці, обговорювати актуальні проблеми освіти, сприяє розвитку професіоналізму педагогів, дозволяє забезпечувати високий

професійний рівень учителів [2]. Педагогічні читання спрямовані на обмін досвідом, інноваціями та ідеями в галузі педагогіки, мають на меті узагальнення й поширення передового педагогічного досвіду і проводяться з актуальної педагогічної тематики. Їх можна організувати у на шкільному, районному, міському, всеукраїнському та міжнародному рівнях. Ці заходи можуть включати в себе лекції, дискусії, семінари, майстер-класи, презентації та інші форми взаємодії.

Педагогічні читання проводяться за певною темою, пов'язаною безпосередньо з методичною проблемою, над якою працює навчальний заклад. Вони не мають випадкового характеру, а відображають досвід роботи педагогів, їх досягнення, успіхи, фіксують ті труднощі, які довелося долати на шляху до наміченого результату. Виступи освітян супроводжуються відеоматеріалами, таблицями, схемами, графіками, фотографіями, продуктами творчої діяльності вихованців. Усі виступи обговорюються присутніми, часто в дискусійній формі, оскільки оптимально певна тема педагогічного читання нікого не залишає байдужим.

Досить часто навчальні заклади готують Положення про педагогічні читання педагогічних працівників, де прописуються загальні положення, мета, вимоги до учасників [3].

Термін «педагогічні читання» має досить довгу історію. Він походить з ідеї обміну педагогічним досвідом і знаннями, що склалися в галузі освіти та навчання. Перші педагогічні читання можна віднести до ХІХ століття, коли освітні установи та педагоги почали активно обмінюватися ідеями й досвідом у процесі розвитку освітніх систем у форматі лекцій, дискусій, були спрямовані на вдосконалення педагогічної практики та вивчення нових методик навчання.

Досліджуючи походження дефініції «педагогічні читання», ми звернули увагу на часопис «Читання в Історичному товаристві Нестора-літописця», який є у фондах Педагогічного музею України. Історичне товариство Нестора-літописця (1873) об'єднувало дослідників історії, церковної літератури, права, археології, нумізматики, освітян. Проіснувало з перервами до 1931 року. За час своєї діяльності провело 700 засідань, з 1879 по 1914 роки випустило 24 книги «Читання в Історичному товаристві Нестора-літописця». У фондах Педагогічного музею України зберігається 18 їх випусків за 1888–1914 роки [1]. Припускаємо, що це були одні з перших педагогічних читань.

Популярною ця форма була і в радянські часи. Її часто використовували в інститутах підвищення кваліфікації, як правило, з метою вивчення слухачами курсів новітніх тенденцій у галузі освіти та сприяння професійному розвитку учасників.

Актуалізувались педагогічні читання і в Україні в останні десятиліття, не лише серед педагогів-практиків, але й науковців, дослідників. Прослідковується тенденція, що педагогічні читання присвячуються пам'яті відомих педагогів, діячів освіти. Є певний досвід, коли педчитання відбуваються щорічно і мають навіть міжнародний статус. Наприклад Міжнародні та Всеукраїнські педагогічні читання «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю»; Міжнародні педагогічно-мистецькі читання професора Оксани Петрівни Рудницької.

Серед найбільш знаних і відвідуваних читань всеукраїнського рівня: Всеукраїнські читання з гуманної педагогіки; Всеукраїнські педагогічні читання пам'яті академіка Семена Гончаренка; Педагогічні читання «Уроки народного вчителя Т. Г. Лубенця»; Педагогічні читання, присвячені вшануванню пам'яті Олександри Яківни Савченко; Педагогічні читання «Педагогічна симфонія Януша Корчака»; Захаренківські педагогічні читання; Педагогічні читання, присвячені пам'яті академіка І. А. Зязюна «Якість педагогічної освіти у науковій спадщині І. А. Зязюна»; Педагогічні читання, присвячені ювілею видатного вітчизняного педагога Костянтина Дмитровича Ушинського тощо.

В Україні педчитання досить часто проводяться на честь пошанування відомих діячів культури, літератури, різних знакових подій. Такі заходи часто називають педагогічними краєзнавчими читаннями: всеукраїнські Косачівські педагогічні читання; педагогічні читання, присвячені пам'яті В. Симоненка; Педагогічні читання «В. Стус – постать, що єднає Україну»; педагогічні читання, приурочені відзначенню Міжнародного дня рідної мови. Навчальні заклади присвячують педчитання актуальним темам освіти та виховання: Всеукраїнські педагогічні читання «Педагогічна освіта в Україні: традиції та сучасні виклики»; «Створення освітнього простору як ресурсу розвитку особистості в контексті інтеграції змісту освіти з новітніми технологіями»; «Організація навчально-виховного процесу на основі сучасних педагогічних та інформаційних технологій»; «Формування засад громадянськості засобами вивчення життєписів славетних людей нашого краю» тощо. За матеріалами педагогічних читань, як правило, готується збірник, який оприлюднюється для широкого користування.

Висновки. Таким чином, професійний розвиток педагога, спрямований на досягнення високого рівня особистісного саморозвитку та професійної самореалізації у педагогічній діяльності, передбачає застосування різних форм підвищення кваліфікації. Серед них – педагогічні читання як методичний майданчик, що дозволяє просувати інноваційні ідеї в педагогіці, обговорювати актуальні проблеми професійної освіти та сприяє розвитку професіоналізму освітян.

Історія появи та їх актуальність, частота використання навчальними закладами, бібліотеками, музеями засвідчує значущість педчитань серед освітянської спільноти.

Список використаних джерел

1. Історичне товариство Нестора-Літописця: 150 років. URL: <http://pmu.in.ua/mc>
2. Методичні надбаня. Педагогічні читання. URL: <http://opl.com.ua>
3. Положення про Педагогічні читання педагогічних працівників в Комунальному закладі «Дніпропетровський фаховий мистецько-художній коледж культури» Дніпропетровської обласної ради». URL: <https://dniproart.college/doc/2022/21.pdf>
4. Семенов О. М. Професійний розвиток педагога в контексті освіти для миру. *Освіта для миру = Edukacja dla pokoju* : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, НАПН України ; [редкол.: В. Г. Кремень, В. П. Коцур, Н. Г. Ничкало, Ф. Шльосек та ін.]. Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2019. Т. 2. С. 153–166.

РОЛЬ ПЕДАГОГА У ФОРМУВАННІ ЕФЕКТИВНОЇ ТА КОНСТРУКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

МИКОЛАЙЧУК Анжела,
методист,

Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, м. Луцьк

Сучасні виклики і запити суспільства в парадигмі підвищення якості освіти полягають у швидких технологічних змінах, глобалізації, необхідності адаптації до мінливих умов життя, у переході від авторитарної до особистісно орієнтованої освіти, зростанні ролі самостійної й активної роботи учнів, необхідності розвитку учнівських компетенцій, таких як критичне мислення, креативність, комунікація, командна робота тощо, та передбачають нові вимоги до ролі педагога. В умовах численних змін педагог виконує функції не тільки надавача знань, а й фасилітатора, коуча, модератора, наставника, який має володіти широким спектром компетенцій та відіграє ключову роль у створенні атмосфери довіри і співпраці, що є необхідними умовами для розвитку особистості учня та передбачає потребу в постійному вдосконаленні своїх знань і вмінь. Адже особливості сучасних дітей – система цінностей, інша форма сприйняття інформації, інша мотивація до навчання – є вимогою щодо пошуку нових підходів до роботи з ними та їх батьками.